

सत्यमेव जयते

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

भंडारा जिल्हा

१९९७-९८

फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरीता

जिल्हा सामाजिक

व

आर्थिक समालोचन

1997 - 98

जिल्हा : भंडारा

जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय,
अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय,
महाराष्ट्र शासन,
भंडारा

अनुक्रमणिका
जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन 1997-98

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
		दृष्टिक्षेपात जिल्हा	I ते VII
		भागा - 1	
		समालोचन/बाबी	एक ते अठरा
		भागा - 2	
		<u>1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या</u>	
1.	1.1	1991च्या जनगणनेनुसार तालुकावार क्षेत्रफळ, घरे व लोकसंख्या	1
2.	1.2	1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक वाढ	3
3.	1.3	1991च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार गावांचे तालुकावार वर्गीकरण	9
4.	1.4	1991च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहरांचे तालुकावार वर्गीकरण	11
5.	1.5	1991च्या जनगणनेनुसार काम करणारे व काम न करणाऱ्यांची संख्या	13
6.	1.5(ब)	1991 च्या जनगणनेनुसार मुख्यतः काम करणाऱ्या व्यक्तींची उद्योगगट, क्षेत्रनिहाय विभागणी.	17
7.	1.6(अ)	लोकसंख्येचे वयोगटानुसार वर्गीकरण जनगणना 1981	18
8.	1.6(ब)	लोकसंख्येचे धर्मानुसार वर्गीकरण जनगणना 1991	19
9.	1.7	1991च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती व जमातीकरिता आकडेवारी	20
10.	1.8	भिंती/छपरे यासाठी वापरलेल्या साधन सामुग्रीनुसार घरांचे वर्गीकरण	22
11.	1.9	आकार व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामीण/नागरी क्षेत्रातील कुटुंबांचे वर्गीकरण	23
12.	1.10	जनगणना घरे आणि त्यांचा वापर	24
		<u>2. हवामान</u>	
13.	2.1	निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य 1997	25
14.	2.2	निवडक केंद्रातील कमाल व किमान तापमान 1997	30
		<u>3. कृषी</u>	
15.	3.1	जमिनीचा वापर सन 1994-95 व 1996-97 या वर्षाकरिता	31
16.	3.2	तहसिलवार निरनिराळ्या पिकाखालील क्षेत्र (1994-95 व 1996-97)	35
17.	3.3	मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी उत्पादन व एकूण उत्पादन (1997-98)	47
18.	3.4	विविध साधनानी ओलीताखाली असलेले तालुकावार क्षेत्र (1994-95 व 1996-97)	48
19.	3.5	निरनिराळ्या पिकाखालील ओलीताचे तालुकावार क्षेत्र सन 1994-95 व 1996-97 या वर्षाकरिता	50

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
20.	3.6(अ)	तालुकावार सिंचन विहीरी आणि इतर विहीरी 1994-95, व 1996-97	58
21.	3.6(ब)	तालुकावार कुपनलीका, हातपंप चालू असलेल्या हातपंप व विद्युत पंपांची संख्या (1997-98)	60
22.	3.7	विहीरी सेरीज लघु पाटबंधा-यांची कामे (1997-98)	61
23.	3.8	मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पामुळे भिजणारे क्षेत्र व मिळणारे फायदे 30 जून, 1998 अखेरची	63
24.	3.9	वहित धारण जमीनीची संख्या व त्यांचे क्षेत्रफळ, ओलीता-खाली असलेली वहितधारण जमीन आणि ओलीताखालील निव्वळ क्षेत्र व वहितीच्या व प्रकारानुसार क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहित धारण जमीनीची संख्या (1990-91)	66
25.	3.10	कृषी विषयक अचंजारे कृषी गणना 1992	69
26.	3.11	दुष्काळ, टंचाई व टंचाई सदृश परिस्थितीची माहिती 1997-98	70
27.	3.12	टंचाईच्या पूर्वतिहासानुसार कठीण व इतर टंचाईग्रस्त भाग ठरविण्याबाबत माहिती 1997-98	73
4. पशुसंवर्धन			
28.	4.1	तहसिलवार पशुधन (1992)च्या पशुगणनेप्रमाणे	74
29.	4.2	जिल्ह्यातील पशुवैद्यकीय संस्थांची तालुकावार संख्या 1997-98	81
30.	4.3	रोगांच्या प्रकारानुसार पशुंच्या मृत्यूंची संख्या वर्ष (1997-98)	83
31.	4.3(अ)	विविध पशुवैद्यकीय संस्थांचे कार्य वर्ष 1997-98	84
32.	4.4	मान्यताप्राप्त पशुवधगृहे आणि प्रत्येक पशुवधगृहात कत्तल केलेल्या पशुंची संख्या (1997-98)	85
33.	4.5	जिल्ह्यातील वनक्षेत्र वर्ष 1997-98	86
34.	4.6	जिल्ह्यातील मुल्य व गौण वनउत्पादने वर्ष (1997-98)	87
35.	4.7	जिल्ह्यातील भुजल मत्स्यव्यवसाय वर्ष (1997-98)	88
36.	4.8	जिल्ह्यातील सागरी मत्स्यव्यवसाय वर्ष (1997-98)	**
5. रोजगार उद्योग, स्वनीकर्म व वीज			
37.	5.1	कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष 1997	89
38.	5.2	चालू कारखान्यांचे व कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण सन 1997	93
39.	5.3	कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार चालू असलेल्या कारखान्यांचे वर्गीकरण वर्ष 1997	97
40.	5.4	उद्योगाच्या महत्त्वाच्या बाबींचा तपशिल (वार्षिक उद्योग पाहणी) वर्ष 1996-97	101
41.	5.5	रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारी वर्ष 1997	103
42.	5.6	व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम वर्ष 1997-98	105
43.	5.7	जिल्ह्यातील कर्मचा-यांची संख्या (कर्मचारी गणना 1997)	106

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
44.	5.8	निरनिराळ्या उद्योगातील रोजगार (31 मार्च, 98 ला संपणा-या वर्षाकरिता)	107
45.	5.9	विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची व गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या व त्यांची लोकसंख्या 31 मार्च, 1998 अखेर	108
46.	5.10	विजेचा वापर 1997-98 या वर्षाकरिता	110
47.	5.11	कृषी व बिगर कृषी उद्योग (आर्थिक गणना 1990)	111
48.	5.12	प्रमुख उद्योग गटानुसार (कृषी व बिगर कृषी उद्योग) उद्योगांची संख्या आणि सर्वसाधारणपणे नेहमी काम करणा-या कामगारांची संख्या (आर्थिक गणना 1990)	113
49.	5.13	महत्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषी व बिगर कृषी आस्थापनांची संख्या (आर्थिक गणना 1990)	114
50.	5.14	महत्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषी व बिगर कृषी आस्थापनांतील कामगारांची संख्या (आर्थिक गणना 1990)	115
51.	5.15	बिगर कृषी आस्थापना (सर्व उद्योग गट एकूण) (आर्थिक गणना 1990)	116
52.	5.16	उद्योग गटानुसार सहकारी औद्योगिक संस्था व रोजगार यांची संख्या (आर्थिक गणना 1990)	117
53.	5.17(अ)	वस्तूनिर्माण व दुरुस्ती सेवा या गटातील स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1990)	118
54.	5.17(ब)	वस्तूनिर्माण व दुरुस्तीसेवा उद्योगगटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1990)	119
55.	5.18(अ)	घाऊक व किरकोळ व्यापारामधील स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1990)	120
56.	5.18(ब)	घाऊक व किरकोळ व्यापार उद्योग गटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1990)	121
57.	5.19(अ)	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा मधील एकूण स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1990)	122
58.	5.19(ब)	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवामधील आस्थापनेची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1990)	123
59.	5.20(अ)	सर्व उद्योग गट मिळून एकूण स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1990)	124

अ. क्र.	तस्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
60.	5.20(ब)	सर्व उद्योग गट मिळून एकूण उद्योग गटामधील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1990)	125
		6. सहकार	
61.	6.1	विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था 31.3.98 अखेर	126
62.	6.2	जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची माहिती (31.3.98 ला संपणा-या वर्षाकरिता)	127
63.	6.3	जिल्ह्यातील सहकारी संस्थांची लेखा परीक्षण वर्गाप्रमाणे वर्गवारी 31.3.98 अखेर	128
64.	6.4	जिल्ह्यातील राज्य आणि जिल्हा पातळी वरील सहकारी बँकेची कार्ये 31.3.98 अखेर	129
65.	6.5	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषी सहकारी संस्थांचे कार्य 31.3.98 अखेर	130
66.	6.6	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांचे कार्य 31.3.98 अखेर	133
67.	6.7	जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थांचे कार्य 31.3.98 अखेर	136
68.	6.8	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषी सहकारी संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे 31.3.98 अखेर	139
69.	6.9	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थानी दिलेली पीक कर्जे 31.3.98 अखेर	140
70.	6.10	जिल्ह्यातील आदिवासी सहाकारी संस्थानी दिलेली पीक कर्जे 31.3.98 अखेर	141
71.	6.11	जिल्ह्यातील बिगर कृषी सहकारी पतसंस्थांचे कार्य 31.3.98 अखेर	142
72.	6.12	जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य 31.3.98 अखेर	143
73.	6.13	जिल्ह्यातील उत्पादन आणि सामाजिक सेवा संस्थांचे कार्य 31.3.98 अखेर	146
74.	6.14	जिल्ह्यातील उत्पादन संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्था यांचे प्रमुख कार्यांचा तपशिल 31.3.98 अखेर	147
75.	6.15	जिल्ह्यातील नियंत्रित बाजारपेठांची माहिती 31.3.98 अखेर	148
76.	6.16	जिल्ह्यातील सावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्जे 31.3.98 अखेर	156
		7. वैद्यकीय व आरोग्य सेवा	
77.	7.1	सार्वजनिक व अर्थ सहाय्यीत संस्थामार्फत उपलब्ध असलेल्या वैद्यकीय सुविधांची माहिती 1997	157
78.	7.2	नोंदणी केलेल्या जन्म-मृत्युंची संख्या 1997	159
79.	7.3	विविध कारणानुसार मृत्युंची संख्या 1997	160
80.	7.4	माता बाल संगोपन कार्यक्रम अंतर्गत लस टोचणी 1997-98 वर्षाकरिता	161
81.	7.5	जिल्हागोपनीय अन्तर्गत विगोपन केंद्रांची संख्या 1997-98	162

अ. क्र.	लक्षता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
<u>8. शिक्षण</u>			
82.	8.1	1991 च्या जनगणने नुसार तालुकावार साक्षरता	163
83.	8.2	शैक्षणिक संख्या आणि शिक्षकांची आणि विद्यार्थ्यांची संख्या 1996-97	164
84.	8.3	पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची स्तरनिहाय संख्या आणि मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी 1996-97	165
85.	8.4	इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्था 1996-97	167
86.	8.5	आर्थिक दृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना मिळणा-या शैक्षणिक सवलती 1996-97	168
87.	8.6	प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च 1997-98	169
88.	8.7	जिल्ह्यातील व्यवसाय मार्गदर्शन (कनिष्ठ महाविद्यालये) व तांत्रिक शाळा (आठवी ते बारावी) 1997-98	170
89.	8.8	जिल्ह्यातील प्रौढ शिक्षण कार्यक्रम 1997-98	171
90.	8.9	स्त्रियांकरिता प्रशिक्षण संस्था 1996-97	172
<u>9. वाहतुक व दळणवळण</u>			
91.	9.1(अ)	रेल्वे मार्गाची लांबी (31.3.98 या वर्षाअखेर)	172
92.	9.1(ब)	रेल्वे स्थानकांची तालुकावार यादी (31.3.98 या दिवशीची)	173
93.	9.2	प्रकार व पृष्ठभाग घानुसार रस्त्यांची लांबी 31 मार्च 1998 अखेर	174
94.	9.3	वापरात असलेली मोटर वाहनांची संख्या 31 मार्च 1998 वर्षाअखेर	175
95.	9.4	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची (प्रवासी) वाहतुक आकडेवारी (97-98) वर्षाकरिता	176
96.	9.5	महत्वाच्या रस्त्यावरील वाहतुक गणना 1997 या वर्षाकरिता (वाहतुक गणना मे 1997)	177
97.	9.6	पोस्ट, तारघरे व दुरध्वनी सेवा व दुरदर्शन संच यांची आकडेवारी (वर्ष 31 मार्च 98) अखेर	181
<u>10. स्थानिक संस्था</u>			
98.	10.1	स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च (वर्ष 1997-98 करिता)	182
99.	10.2	ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च 1997-98 या वर्षाकरिता	183
100.	10.3	जिल्हापरिषदेचे बाबवार उत्पन्न व खर्च (1997-98 या वर्षाकरिता)	186
101.	10.4	महानगरपालिका कटकमंडळे व महानगर पालिकांचे उत्पन्न व खर्च (1997-98 वर्षाकरिता)	188

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
11. नियोजन			
102.	11.1	विविध विकास शिर्षाखाली झालेला योजनांतर्गत स्वर्च 1997-98	190
103.	11.2	योजनेखालील महत्वाची भौतिक साधने 1997-98 या वर्षाकरिता	192
104.	11.3	रोजगार हमी योजना (1997-98 या वर्षाकरिता)	201
105.	11.4	रोजगार हमी योजनेखाली घेतलेली कामे, त्यावरील रोजगार व स्वर्च 1997-98 या वर्षाकरिता	202
106.	11.5	पिण्याच्या पाण्याच्या सोई व टंचाई संबंधी केलेल्या उपाययोजना 1997-98 या वर्षाकरिता	203
107.	11.6	संकरित व अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्या जाती व त्याखालील क्षेत्र (1997-98 वर्षाकरिता)	205
108.	11.7	जिल्ह्यातील रासायनिक स्वताचे वाटप (वर्ष 1997-98 या वर्षाकरिता)	207
109.	11.8	जिल्ह्यातील साखर कारखाने 1997-98 या मळीत हंगामाकरिता	208
110.	11.9	दुग्ध संस्थांची संख्या (वर्ष 1997-98)	209
111.	11.10	अवर्षण प्रवण कार्यक्रमांची प्रगती दर्शविणारा तक्ता (वर्ष 1997-98)	***
112.	11.11	जिल्ह्यातील एकात्मिक आदिवासी विकास कार्यक्रमांची प्रगती व त्यावरील तरतुद व स्वर्च (वर्ष 1997-98)	210
113.	11.12	वीस कलमी कार्यक्रम (1997-98 वर्षाकरिता)	212
114.	11.13	विशेष घटक योजना (1997-98 या वर्षाकरिता)	213
115.	11.14	जिल्ह्याचा स्थानिक विकास कार्यक्रम (वर्ष 1997-98)	214
12. किंमती व निर्देशांक			
116.	12.1	जिल्ह्यातील निव्वळ शेतीमालाच्या सरासरी घाडुक किंमती एप्रिल 1996 ते मार्च 1998	215
117.	12.2	जिल्ह्यातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाचा वस्तुंच्या मासिक सरासरी किरकोळ किंमती वर्ष 1997	217
118.	12.3	महत्वाच्या ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक सन 1997-98	223

VII

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
<u>13. न्याय व प्रशासन</u>			
119.	13.1	जिल्हयातील पोलीस अधिकारी/कर्मचा-यांची एकूण संख्या सन 1997-98	224
120.	13.2	जिल्हयातील गुन्हयासंबंधीची आकडेवारी सन 1997-98	225
121.	13.3	तुरुंगात दाखल केलेले गुन्हेगार सन 1997-98	227
122.	13.4	तुरुंगात दाखल केलेल्या गुन्हेगाराचे वयोगटानुसार व शैक्षणिक पात्रतेनुसार वर्गीकरण 1997-98	228
123.	13.5	दिवाणी व फौजदारी न्यायालयात निकालात काढलेली कामे/प्रकरणे सन 1997-98	229
<u>14. बँकींग व विमा</u>			
124.	14.1	जिल्हयातील बँक कार्यालये, वर्गीकृत बँकाची संख्या, ठेवी व कर्जे सन 1997-98	230
125.	14.2	जिल्हयातील 31 मार्च 1998 रोजी चालु असलेल्या संयुक्त भांडवलाची संख्या	231
126.	14.3	उत्तरविलेल्या विमा पत्रांची संख्या व विम्याची रक्कम (1997-98)	231
<u>15. संकिर्ण</u>			
127.	15.1	जिल्हयातील चित्रपट गृहाविषयी आकडेवारी सन 1997-98	232
128.	15.2	गोळा केलेली अल्पबचत गुंतवणुक व खातेदारांची संख्या सन 1997-98	233
129.	15.3	तहसिल निहाय गोळा केलेला जमीन महसुल सन 1997-98	234
130.	15.4	मुद्रणालये आणि त्यात छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे आणि नियमकालिके 31.3.98 या दिवशी	235
131.	15.5	स्वस्त धान्य दुकानांना पुरविलेले तांदुळ, गहु व साखर सन 1997-98	237
132.	15.6	जिल्हयातील मागणी व वसूल केलेले धान्य सन 1997-98	237
133.	15.7	जिल्हयातील 1998 मधील लोकसभा व 1995 मधील विधानसभा निवडणुक संबंधी आकडेवारी	238
134.	15.8	जिल्हयातील 31.3.98 रोजीची अधिकारी व प्रवासी यांचेसाठी असलेल्या विश्रामगृहांची तालुका निहाय यादी	241
135.	15.9	निवडक निर्देशांकाचे कल 1997-98	244

टिप :- " तक्त्यामधील माहिती निरंक आहे.

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन 1997-98

दृष्टिक्षेपात जिल्हा - भंडारा

अ क्र	बाब	परिमाण	जिल्हा- भंडारा	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
[एक]	<u>प्राकृतिक रचना</u>			
	<u>अ) भौगोलिक स्थान</u>		0	0
	1) उत्तर अक्षांश	अंश	20.39 ते 21.38	16.4 ते 22.1
			0	0
	2) पूर्व रेखांश	अंश	79.27 ते 80.42	72.6 ते 80.9
	<u>ब) हवामान</u>		[1997]	[1994]
	तापमान			
	1) किमान	डिग्री सेल्सीअस	6.8	4.8
	2) कमाल	-----" -----</td <td>44.5</td> <td>47.1</td>	44.5	47.1
	3) पर्जन्य [सरासरी](1997)	मिमि	1404	1035.16
	<u>क) प्रशासकिय विभाग[1997-98]</u>			
	1) तालुके	संख्या	14	325
	2) पंचायत समित्या	संख्या	14	317
	3) टंचाई ग्रस्त तालुके	संख्या	14	उना
	4) एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प	संख्या	14	-
	5) शहरे	संख्या	8	336
	6) गावे [एकूण] 1991 प्रमाणे	संख्या	1803	43864
	1) निर्जन	संख्या	149	2613
	2) वस्ती असलेली	संख्या	1654	41251
	7) क्षेत्रफळ	चौकिमि	9280	307713
दोन]	<u>प्रशासकिय संस्था [1997-98]</u>			
	1) पंचायत समित्या	संख्या	14	320
	2) महानगरपालिका	संख्या	-	14
	3) नगरपरिषदा	संख्या	5	230
	4) कंटक मंडळे	संख्या	-	7
	5) ग्रामपंचायती	संख्या	1094	27595
			(4 ग्राम मंडळे धरून)	
	6) पोलीस ठाणी	संख्या	24	1751[1994]
	7) पोलीस आऊट पोस्ट	संख्या	14	731[1994]

अक्र	बाब	परिणाम	जिल्हा- भंडारा	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
तीन	लोकसंख्या [1991] प्रमाणे			
1)	ग्रामीण लोकसंख्या	आकडे हजारात	1882	48396
2)	नागरी लोकसंख्या	आकडे हजारात	276	30541
3)	एकूण लोकसंख्या	आकडे हजारात	2108	78937
4)	अनुसूचित जातीची लोकसंख्या	आकडे हजारात	355	8758
5)	अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी	टक्केवारी	16.84	11.09
6)	अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या	आकडे हजारात	310	7318
7)	अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी	टक्केवारी	14.70	9.27
8)	पुरुष	आकडे हजारात	1060	40826
9)	स्त्रिया	आकडे हजारात	1048	38112
10)	स्त्रि- पुरुष प्रमाण	1000 पुरुषामागे स्त्रियांचे प्रमाण	988	934
11)	घनता	दर चौरस किमि क्षेत्रातील लोकसंख्या	227	257
12)	साक्षरतेचे प्रमाण [1991]			
1)	एकूण	टक्केवारी	64.69	64.87
2)	पुरुष	टक्केवारी	78.82	76.6
3)	स्त्रिया	टक्केवारी	50.44	52.3
4)	राज्यामध्ये जिल्हयांचा क्रमांक	संख्या	0	0
चार	कृषि [अस्थायी]		(1996-97)	(1997-98)
1)	भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	928	308
2)	जंगलव्याप्त क्षेत्र त्याची भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	हजार हेक्टर टक्केवारी	296 31.90	5366 17.42
3)	शेतीस उपलब्ध नसलेली जमीन			
अ)	बिगर शेती वापराखालील जमीन	हजार हेक्टर	66	1238
ब)	पडीत आणि लांगवडीलायक नसलेली जमीन	हजार हेक्टर	37	1703
क)	एकूण [अ + ब]	हजार हेक्टर	103	2941

अक्र	बाब	परिमाण	जिल्हा-भंडारा	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
4)	पडीत जमिनी व्यतिरिक्त लागवड न केलेली इतर जमिन			
1)	कायम गुरे चरण आणि इतर	हजार हेक्टर	70	1347
2)	आडे झुडपाखालील जमीन	हजार हेक्टर	5	223
3)	लागवडीयोग्य परंतु पड जमीन	हजार हेक्टर	16	885
5)	<u>पडीत जमीन</u>			
1)	चालू पड	हजार हेक्टर	38	1106
2)	इतर पड	हजार हेक्टर	22	1131
6)	<u>पिकाखालील जमीन</u>			
1)	पिकाखालील निव्वळ क्षेत्र	हजार हेक्टर	377	17761
2)	दुसोटा क्षेत्र	हजार हेक्टर	116	3979
3)	एकुण पिकाखालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	493	21740
7)	<u>ओलित क्षेत्र</u>		(1996-97)	(1997-98)
1)	निव्वळ ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	167	2559
2)	एकुण ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	252	3350
8)	महत्वाच्या पिकाखालील क्षेत्र [अन्नधान्या]	हजार हेक्टर	420	13174
9)	<u>वहित धारण जमिन [अंतिम(1990-91)]</u>			
1)	2 हेक्टरपेक्षा कमी	संख्या हजारात	252	6003
2)	2-ते 10 हेक्टर	संख्या हजारात	54	3297
3)	10 हेक्टरपेक्षा जास्त	संख्या हजारात	1	170
10)	जमिन महसूल वसुली [1997-98 सुधारीत]	लाख रुपये	8.41	10996
11)	जिल्हा परिषदाचा उपकर	हजार रुपये	4938	उ. ना.
12)	पंचायत समित्यांचा उपकर	हजार रुपये	-	
पाच)	<u>पशुसंवर्धन [पशुगणना 1992]</u>			
1)	एकुण पशुधन	संख्या हजारात	1283	36393
2)	गायी व बैल	संख्या हजारात	770	17441
3)	म्हशी व रेडे	संख्या हजारात	185	5447
4)	मेंढ्या	संख्या हजारात	2	13015
5)	शेंळ्या	संख्या हजारात	311	
6)	कोंबड्या व बदके	संख्या हजारात	884	32187

अक्र	बाब	परिमाण	जिल्हा-भंडारा	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
सहा]	<u>सहकार [1997-98]</u>			
	1) सहकारी संस्था	संख्या	2318	140858
	2) प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्था	संख्या	671	20251
	3) प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्थाची सभासद संख्या	संख्या हजारात	230	9123
	4) सहकारी दुग्ध संस्था	संख्या	491	21535
	5) प्राथमिक कृषि पत संस्थांनी दिलेली कर्जे	रुपये कोटीत	25.43	1694
साता]	<u>जलसिंचन [1997-98] च्या अखेरपर्यंत पुर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्र</u>			
	1) मोठे प्रकल्प	संख्या	4	33
	2) मध्यम प्रकल्प	संख्या	11	177
	1 व 2 चे लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	257	उना
	3) लघु प्रकल्प [राज्यक्षेत्रा लाभक्षेत्र	संख्या	117	1700
		हजार हेक्टर	37	उ. ना,
	4) सिंचन विहीरीखाली भिजणारे क्षेत्र	हजार हेक्टर	26	1392
आठ]	<u>उद्योग [1997 अखेर]</u>			
	1) नोंदणीकृत चालू कारखान्याची संख्या	संख्या	657	32152
	2) नोंदणीकृत चालू कारखान्याची संख्या [उत्पादन चालू कारखाने]	संख्या	617	27668
	3) सहकारी साखर कारखान्याची संख्या [1997-98]	संख्या	1	175
	4) सहकारी साखर कारखान्यातील उत्पादन [1997-98]	हजार मेटन	11	3747
	5) सर्व सुत गिरण्यांची संख्या [1997-98]	संख्या	1	226
नऊ]	<u>वीज</u>		[31. 3. 98]	[31. 3. 98]
	1) वीजपुरवठा केलेली शहरे व खेडी	संख्या	1706	39413
	2) विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या	संख्या	1698	उना

अक्र	बाब	परिमाण	जिल्हा-भंडारा	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
	3) वीज पुरवठा केलेले पंप संच [मार्च 1998 अखेरपर्यंत]	संख्या हजारात	28	2151
	4) बसविण्यात आलेले गोबरगॅस संयंत्रे(1997-98 अखेर)	संख्या	21726	उ. ना.
दहा]	<u>सर्वजनिक आरोग्य(1997)</u>		[1997-98]	[1997]
	1) रुग्णालये	संख्या	17	741
	2) दवाखाने	संख्या	82	1423
	3) प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	66	1695
	4) प्राथमिक आरोग्य पथके [अस्थायी]	संख्या	0	161
अकरा]	<u>शिक्षण</u>		[1996-97]	[1997-98]
	1) एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	1959	63417
	2) प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या हजारात	315	12136
	3) प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	9	315
	4) प्रत्येक शिक्षकामागे प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	36	39
बारा]	<u>माध्यमिक शिक्षण [1996-97]</u>			[1997-98]
	1) दुय्यम शाळा	संख्या	425	14108
	2) शाळेतील एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	250	7947
	3) शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	7	241
	4) प्रत्येक शिक्षकामागे माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	36	33
तेरा]	<u>उच्च शिक्षण(1997-98)</u>			[1997-98]
	1) संस्था	संख्या	32	1461
	2) एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	20	851
चौदा]	<u>अ) प्रौढ शिक्षण (1997-98)</u>			
	1) प्रौढ शिक्षण केंद्रे	संख्या	-	उ. ना.
	2) प्रौढांची उपस्थिती [साक्षर]	संख्या हजारात	-	उ. ना.

अक्र	बाब	परिमाण	जिल्हा-भंडारा	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
	ब) तांत्रिक व व्यवसाय शिक्षण 1997-98			
11	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	15	538
	1) शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	11	302
	2) अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	4	236
21	शासकीय व अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची प्रवेश क्षमता	संख्या	1932	88108
31	पदवी अभ्यासक्रमाच्या तांत्रिक संस्था व त्यांची पहिल्या वर्षी- साठी प्रवेश क्षमता	संख्या संख्या	- उ. ना.	103 25725
41	पदवीका अभ्यासक्रमाच्या तांत्रिक संस्था व त्यांची पहि- ल्या वर्षीसाठी प्रवेश क्षमता	संख्या संख्या	उ. ना. उ. ना.	179 31320
51	व्यवसाय शिक्षण संस्था (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक गटा) व त्यांची प्रवेश क्षमता	संख्या संख्या हजारात	19 2	उना उना
पंधरा)	परिवहन आणि दळणवळण (मार्च 1998 अखेर)			
11	एकुण रेल्वे मार्ग लांबी	कि.मि.	281	5465
21	स्त्यांनी जोडलेली गावे			(1997-98)
अ)	बारमाही	संख्या	1027	30053
ब)	हंगामी	संख्या	-	6268
31	एकुण स्त्यांची लांबी (पृष्ठां- कित)	कि.मि.	7601	191053
41	राष्ट्रीय महामार्गाची लांबी	कि.मि.	105	2972
51	राज्य महामार्गाची लांबी	कि.मि.	853	32380
61	महत्वाच्या जिल्हा स्त्याची लांबी	कि.मि.	1341	41166
71	इतर जिल्हा स्त्याची लांबी	कि.मि.	1827	41701
81	ग्रामीण स्त्यांची लांबी	कि.मि.	3475	72834

अक्र	बाब	परिमाण	जिल्हा-भंडारा	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
सोळा]	<u>एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम</u>			
	1) द्वारिद्वय खेसालील कुटुंबे	संख्या लाखात	1.99	77.65
	2) 1982-83 च्या सर्वेक्षणानुसार 1996-97 वर्षातील			(अस्थायी)
	जून लाभार्थी-	संख्या	उ. ना.	6987
	नविन लाभार्थी	संख्या	10135	154031
	एकुण	संख्या	10135	161018
सतरा]	<u>रोजगार निर्मिती</u>		[1997-98]	[1997-98]
	अ) रोजगार हमी योजना	मनुष्य दिवस [लाखात]	92.38	900.00
	ब) जवाहर रोजगार कार्यक्रम [1997-98 अखेर]	-----	15.17	524.00
अठरा]	<u>आदिवासी कल्याणकारी योजना</u>			
	आदिवासीकरीता आश्रमशाळा विद्यार्थी	संख्या	28	731
		संख्या	8540	248298
एकोणवीस]	<u>मागासवर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना</u>		[1997-98]	[1994-95]
	अ) मागासवर्गीयांसाठी वस्तीगृहे	संख्या	6	192
	ब) वस्तीगृहात राहणारे विद्यार्थी	संख्या	450	12797
वीस]	<u>जिल्हा नियोजन [1997-98]</u>			
	1) वार्षिक योजनेतील मंजूर तरतूद	रुपये कोटीत	37.92	3142.66
	2) अनुषंग भरुन काढण्यासाठी तरतूद	रुपये कोटीत	9.11	379.65
एकेवीस]	<u>नागरी पुरवठा [1997-98]</u>			
	1) रास्त भावाची दुकाने	संख्या	1519	42746
	2) पुरविलेला एकुण साठा			
	अ) गहू	हजार टन	19	1161
	ब) तांदूळ	हजार टन	10	618
	3) शासकिय गोदामे [30.6.98]	संख्या	21	922
	4) साठविण्याची क्षमता [30.6.98]	मेटन	180	579

- टिप : 1) उना = उपलब्ध नाही
 2) अ. क्र. आठ (5) समोरील स्तंभ क्र. 4 मध्ये दिलेली जिल्ह्यांतील सूत गिरणी चालू नाही.
 3) अं. क्र. सात (3) समोरील लघु प्रकल्प समोर स्तंभ क्र. 4 मध्ये भूतपूर्व मालगुजारी तलावाचा समावेश आहे.

आधार : - 1) अर्थ व सांख्यिकी मंत्रालयाच्या मंत्र